

Emmeloord, 31 juli 2012.

Onderwerp

Aansluiting bij de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Land Erfgoedcentrum te Lelystad.

Voorgenomen besluit

Aansluiting bij de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Land Erfgoedcentrum te Lelystad per 1 januari 2013.

Advies raadscommissie

De fractie van D'66 neemt het voorstel mee als bespreekstuk naar de fractie en laat zo spoedig mogelijk weten wat de reactie is; de overige fracties adviseren positief.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

Voortvloeiend uit haar reguliere taken heeft de Provinciale Archiefinspectie in 2008 aangegeven een nieuwe algehele inspectie van de archieven van de gemeente Noordoostpolder te willen gaan uitvoeren.

Deze inspectie is in twee delen uitgevoerd: een inspectie voor de historische archieven in 2008, gevolgd door een inspectie van de dynamische archieven in 2010.

Bij de inspectie van de dynamische archieven is daarbij bewust ingezoomd op de digitale ontwikkelingen met betrekking tot de archieven.

In oktober 2010 heeft de Provinciale Archiefinspectie haar totale inspectie van het archiefbeheer van de gemeente Noordoostpolder afgerond middels een rapport voorzien van conclusies en aanbevelingen.

Het jaar 2011 is (in overleg met de archiefinspectie) benut om een visie te ontwikkelen op het te voeren gemeentelijk archiefbeleid voor de komende 5 jaar inclusief de gewenste oplossingen in relatie tot de noodzakelijke financiële inspanningen.

In december 2011 is deze visie door het DT behandeld en akkoord bevonden, waarbij zij zichzelf de opdracht hebben gesteld het overgrote deel van de financiële inspanningen te realiseren binnen de reguliere budgetten.

Echter, voor wat betreft het voldoen aan de eis van de Archiefwet 1995 met betrekking tot bewaring van de historische archieven van de gemeente, dient een besluit van de raad gevraagd te worden om hiervoor de depots van het Nieuw Land Erfgoedcentrum aan te wijzen. Daartoe zal de raad akkoord dienen te gaan met deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Land Erfgoedcentrum te Lelystad.

Via het vaststellen van de beleidsplanning in haar vergadering van mei jongstleden, heeft de gemeenteraad het college reeds opgedragen de financiële middelen voor aansluiting bij de Nieuw Land Erfgoedcentrum ad. € 100.000 een plek te geven in de gemeentelijke begroting.

Doelstelling

Het voldoen aan de gemaakte opmerkingen van de Provinciale Archiefinspectie in relatie tot de eisen voortvloeiende uit de Archiefwet 1995 en haar uitvoeringsregelingen met betrekking tot bewaring van de gemeentelijke historische collectie/archieven.

Voorgesteld besluit

Aansluiten bij de gemeenschappelijke regeling Nieuw Land Erfgoedcentrum te Lelystad per 1 januari 2013

Argumenten

- 1a. *We moeten voldoen aan de Archiefwet 1995*
 Gelet op de eis vanuit de Archiefwet 1995 moeten permanent te bewaren archieven ouder dan 20 jaar binnen 10 jaar overgebracht worden naar een goedgekeurde archiefbewaarplaats. De gemeente moet dus beschikken over een archiefbewaarplaats die voldoet aan de door de wet gestelde (strengere) eisen. De gemeente beschikt wel over een dergelijke opslagruimte voor haar historische archieven, te weten de gemeentelijke archiefbewaarplaats bij DIV op de 1^e verdieping van het gemeentehuis. Echter, deze ruimte is door de Archiefinspectie afgewezen als officiële archiefbewaarplaats, aangezien deze totaal niet meer voldoet (zowel technisch als bouwkundig) aan de gestelde wettelijke eisen. Tevens blijkt dat na de bouw in 1986 verzuimd is om officieel goedkeuring aan te vragen en de gemeente dus formeel helemaal niet beschikt over deze wettelijk verplichte ruimte. De Archiefinspectie eist dan ook dat op korte termijn maatregelen genomen worden. Vanuit haar verantwoordelijkheid adviseert de archiefinspectie dan ook nadrukkelijk dat de gemeente Noordoostpolder aan gaat sluiten bij het Nieuw Land Erfgoedcentrum.
- 1b. *We moeten de gemeentelijke archiefinspectietaak zelf uit gaan voeren*
 In de Archiefwet 1995 is de gemeentelijke inspectietaak nadrukkelijker benoemd. Voorheen was deze rol belegd bij de Provinciale Archiefinspectie, maar door voortschrijdend inzicht gaat zij zich steeds meer richten op haar eigenlijke rol, de inspectie. Voor uitvoering van deze taak is iemand met de opleiding Archivaris nodig. In onze organisatie beschikken we niet over een medewerker met deze opleiding. Door aansluiting kunnen we gelijk gebruik maken van de aanwezige expertise bij het Nieuw Land Erfgoedcentrum.
- 1c. *Er ontbreekt een bezoekersruimte*
 Conform de archiefwettelijke eisen dient de gemeente te beschikken over een aparte, goed ingerichte bezoekersruimte. De gemeente beschikt niet over een dergelijke bezoekersruimte. Aansluiting bij Het Nieuw Land Erfgoedcentrum en plaatsing van ons historisch archief aldaar, zou dit probleem direct opheffen.
- 1d. *Hiermee ontstaat een volledig historisch archief 1942-1962*
 Bij de instelling van de gemeente in 1962 hebben we slechts de noodzakelijke stukken overgedragen gekregen teneinde ook daadwerkelijk als gemeente te kunnen functioneren. Daarom beschikken we slechts over een marginaal archiefdeel uit de periode van het Openbaar Lichaam. Het Nieuw Land Erfgoedcentrum beschikt over het grootste deel van het archief van het Openbaar Lichaam (en haar rechtsopvolgers). Plaatsing van ons historisch archief aldaar zal de volledigheid dus aanmerkelijk bevorderen, terwijl de onderzoeksmogelijkheden (voor publiek) vergroot worden. Voor het publiek in het algemeen, maar ook voor onze eigen inwoners. Ondanks dat men er voor zal moeten reizen.
- 2a. *Een jaarlijkse financiële bijdrage*
 De jaarlijkse bijdrage is gebaseerd op een bedrag per inwoneraantal. In 2002 is dit bedrag vastgesteld op € 1,80. Alleen onder invloed van een bevolkingstoename en een doorberekening van de inflatiecorrectie kan dit bedrag worden gewijzigd. Op verzoek van de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling is de bijdrage sinds 2010 niet meer geïndexeerd en vastgesteld op € 2,09. Voor gemeente Noordoostpolder zou deelname aan het Nieuw Land Erfgoedcentrum dus een bedrag inhouden van 46.328 inwoners x € 2,09 = € 96.825. Of dit bedrag in de toekomst weer geïndexeerd gaat worden is nog onbekend. Vandaar dat € 100.000 gevraagd wordt in verband met aansluiting per 01-01-2013. Uw raad is bij de vaststelling van de Beleidsplanning reeds akkoord gegaan met dit bedrag, zodat er sprake is van aanvaard beleid.

Kanttekeningen

1a. *We moeten het historisch archief overdragen*

Aansluiting bij het Nieuw Land Erfgoedcentrum betekent dat we onze historische archieven/collecties zullen overdragen. Hierbij zijn nog drie kanttekeningen te maken:

- Overdracht van onze historische archieven aan het Nieuw Land Erfgoedcentrum betekent niet dat de eigendom overgaat! De archieven blijven eigendom van de gemeente!
- Door eerst de archieven te inventariseren en te digitaliseren alvorens over te dragen, kunnen we toch in huis blijven beschikken over de informatie. Dit past ook prima bij de uitgangspunten van Het Nieuwe Werken.
- wanneer we het hebben over de historische archieven/collecties dan wordt daarmee het bestuursarchief / diensten en bedrijvenarchieven / particuliere archieven / fotoarchief bedoeld. Het gaat dus niet om de collecties van het Muzisch Centrum, museum Schokland en/of Nagele.

2a. *We moeten een jaarlijkse financiële bijdrage betalen*

De gevraagde jaarlijkse investering is fors, maar weegt ruimschoots op tegen de kosten die de aanpassing van de huidige ruimte tot officiële gemeentelijke archiefbewaarplaats, met zich meebrengt.

Het gaat hierbij dan om

- eenmalige kosten voor bouwkundige en technische aanpassingen van de huidige archiefbewaarplaats ad. € 300.000 - € 400.000
- structurele kosten voor extra formatie voor een benoemde archivaris ad. € 50.000 OF € 30.000 door het afnemen van de diensten van de archivaris van het Erfgoedcentrum (N.B. deze laatste keuze is wel een uitgekledde mogelijkheid die ook maar net voldoet aan de eisen!)
- kosten van inrichten van een aparte bezoekersruimte met bijbehorende faciliteiten zijnde € 10.000 aan eenmalige (ver)bouwkosten van de ruimte zelf en € 30.000 - € 50.000 aan eenmalige inrichtingskosten met apparatuur e.d.

N.B. De Wet eist een aparte ruimte UITSLUITEND bedoeld voor bezoekers van het archief. Concreet betekent dit dat de ruimte NIET gebruikt mag worden voor eigen personeel als werkruimte en/of vergaderruimte. In de praktijk (ervaringen van huidige bezoekersaantallen) zal deze ruimte dan ook meestal ongebruikt worden. Dat is zonde. Bovendien zal dit ingepast moeten worden in het huisvestingsplan van Het Nieuwe Werken.

Bovendien ligt een belangrijke meerwaarde van aansluiting bij het Het Nieuw Land Erfgoedcentrum in de volledigheid door het samenbrengen van archiefmateriaal. Tevens wegen de ondersteuningsmogelijkheden door het Nieuw Land Erfgoedcentrum niet op tegen onze eigen (beperkte) inzet. Dit is alleen moeilijk uit te drukken in geld uit te drukken.

Daarbij komt ook nog eens dat de huidige ruimte overvol is, terwijl een wettelijke groeicapaciteit van 30-50% aanwezig dient te zijn om formeel goedkeuring te krijgen.

Door aansluiting bij het Nieuw Land Erfgoedcentrum kunnen de investeringen voor bovengenoemde punten komen te vervallen. Het gaat wat ver om van besparingen te spreken, maar de te maken kosten bij het in eigen beheer houden van de archieven zullen zeker hoger uitvallen dan de jaarlijkse aansluitkosten.

Aangezien niets doen niet langer getolereerd wordt door de Provinciale Archiefinspectie en er derhalve toch financiële consequenties zijn, is aansluiting bij het Nieuw Land Erfgoedcentrum financieel gezien de meest aantrekkelijke en gewenste optie.

Bestuursvorm

Er is sprake van uitvoering van wettelijke archieftaken. Dat betekent dat moest worden gekozen voor een Openbaar Lichaam in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling.

Het bestuur bestaat uit 3 vertegenwoordigers van de overheden (1 voor OC&W, 1 voor de provincie en 1 voor de 4 gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland) plus 2 leden aangewezen door de Stichting Nieuw Land en 1 lid aangewezen door het Sociaal Historisch Centrum Flevoland.

Onze juristen hebben de huidige regeling beoordeeld en teruggekoppeld geen belemmeringen te zien om tot deelname over te gaan.

De tekst van de regeling is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

Planning/uitvoering

Formele aansluiting bij de gemeenschappelijke regeling Nieuw Land Erfgoedcentrum te Lelystad kan geschieden per 1 januari 2013.

Bijlagen

1

Portefeuillehouder : A. van der Werff
Steller : dhr. E.H. Heeringa; (0527) 63 33 63;
e.heeringa@noordoostpolder.nl

